

Кротевич, Родзевич 1957: Кротевич, Є. В., Родзевич Н. С. Словник лінгвістичних термінів [Текст] / Є. В. Кротевич (ред.). – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – 238 с.

Мазурик 2002: Мазурик, Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки XX ст.) [Текст]: дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Д. В. Мазурик. – Львівський національний ун-т. – Львів, 2002. – 212 с.

Мазурик 20021: Мазурик, Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки XX ст.) : [Текст]: автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / Д. В. Мазурик. – Львівський національний ун-т. – Львів, 20021. – 21 с.

Мариненко 2006: Мариненко, П. І. Лексичні новотвори в сучасній іспанській мові: структурний та семантичний аспекти [Текст] : дис... канд. філол. наук : 10.02.05 / П. І. Мариненко. – Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2006. – 277 с.

Мацько, Сидоренко, Мацько 2003: Мацько, Л. І., Сидоренко, О. М., Мацько, О. М. Стилістика української мови [Текст] / Л. І. Мацько (ред.). – К. : Вища школа, 2003. – 462 с. – Бібліогр.: с. 454-460. – 5000 пр. – ISBN 966-642-155-0.

Михайленко 2009: Михайленко, Л. Л. Динаміка суспільно-політичної лексики української мови кінця XX – початку XXI століття (на матеріалі мови українських засобів масової інформації) [Текст] : дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. Л. Михайленко. – Національна академія наук України. – К., 2009. – 217 с.

Муромцева 2002: Муромцева, О. Тенденції розвитку словникового складу української літературної мови (кінець 80-х–90-і рр.) [Текст] / О. Муромцева // Мовознавство: Доп. та повідомл. IV Міжнар. конгр. україністів / В. Німчук (відп. ред.). – К. : Пульсари, 2002. – С. 22-25. – Бібліогр.: с. 25.

Пустовіт 2000: Пустовіт, Л. О. Оказіоналізм [Текст] / Л. О. Пустовіт // Українська мова: Енциклопедія. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2000. – С. 400. – Бібліогр.: с. 400.

Пустовіт, Клименко 2004: Пустовіт, Л. О., Клименко, Н. Ф. Оказіоналізм [Текст] / Л. О. Пустовіт, Н. Ф. Клименко // Українська мова: Енциклопедія. – 2-е вид. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 432-433. – Бібліогр.: с. 433.

Селіванова 2006: Селіванова, О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія [Текст] / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с. – 1000 пр. – ISBN 966-8791-00-2.

СТИШОВ 2005: Стишов, О. А. Українська лексика кінця XX століття: (На матеріалі мови засобів мас. інформації) [Текст] / О. А. Стишов. – 2-е вид., переробл. – К. : Пугач, 2005. – 388 с. – Бібліогр.: с. 289-331. – 200 пр. – ISBN 966-8359-04-6.

Турчак 2005: Турчак, О. М. Оказіоналізми в мові української преси 90-х років XX століття [Текст]: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. М. Турчак. – Дніпропетровський національний ун-т. – Дніпропетровськ, 2005. – 19 с.

Юрченко 2003: Юрченко, Т. Г. Оказіоналізми у творчості Павла Загребельного: структурно-семантичний і стилістичний аспекти [Текст]: автореф. дис... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 / Т. Г. Юрченко. – Національна академія наук України. – К., 2003. – 18 с.

Осуществлена научная параметризация понятия “оказионализм”. Очерчены его пределы на фоне явлений узуального порядка. Приведена номинативная (терминологическая) парадигма, проанализированы дефиниции, констатируется деривационная природа, определена основа возникновения и употребления, окказионализмы охарактеризованы в функциональном аспекте.

Ключевые слова: неологизм, окказионализм, экспрессивность, коммуникативная ситуация, узуальность.

The scientific parametrization of notion “occasionalism” is carried out. The limits of the above mentioned notion are outlined on the background of common linguistic occasions. The article also deals with the nominative (terminological) paradigm, different definitions of occasionalisms, their derivative essence, the basics of establishment and application in the functional aspect.

Keywords: neologism, occasionalism, expressiveness, communicative situation, usuality.

Надійшла до редакції 15 вересня 2010 року.

Катерина Брітікова, Вікторія Сальнікова

ББК Ш12=411.4*20*321

УДК 81'373.611

АКСІОЛОГІЧНА СЕМАНТИКА СЛОВОТВІРНИХ ЗАСОБІВ У ТЕКСТАХ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИКУМУ (НА МАТЕРІАЛІ ПРІЗВИЩ)

Стаття присвячена особливостям творення імен і прізвищ у сучасному українському політичному дискурсі. Доведено, що аксіологічна функція словотвірних засобів у сучасному політичному дискурсі полягає у наданні тексту негативнооцінних конотацій.

Ключові слова: лексикон, окказіоналізм, оцінне значення слова, політичний дискурс, текст.

Політичний дискурс як особливий тип комунікації зумовлений тим, що він інтегрує риси дискурсів, які функціонують у різних сферах життя суспільства, завдяки чому “утворюється цілісне комунікативне явище, яке визначається низкою характерних рис і ґрунтується на антропоцентричних та комунікативно прагматичних засадах. Цей тип дискурсу є важливою ланкою, яка поєднує політичну сферу з рештою сфер суспільного життя задля формування взаємодії та порозуміння між владою та суспільством” [Попова 2004: 1].

Українські вчені на сьогодні цікавляться такими аспектами названого дискурсу: 1) когнітивний аспект політичних текстів. Як правило, це дослідження функціонування й виявів певного концепту в мові політики: роботи І. І. Браги (концепт „Україна”), С. О. Дроздової (концепт „влада”), Я. В. Приходи (концепт „Європа”) та ін.; 2) прагматичний аспект: мовленнєва поведінка, тактика, стратегії учасників комунікативного акту, пов’язаного із суспільно-політичним життям країни. Такими учасниками можуть бути народ-влада, політик-народ, політик-політик тощо. Так, у межах політичного дискурсу І. Ф. Бублик вивчає вербальну агресію, О. В. Дмитрук цікавиться маніпулятивними стратегіями, М. Р. Желтухіна розглядає психотехнології у мові ЗМІ, П. Г. Крючкова описує авторитарний різновид політичного дискурсу, В. В. Цибка – стратегію ігнорування опонента; 3) лексикологічний аспект проявляється: а) у дослідженні формування нової та змін у семантичній структурі вже наявної суспільно-політичної лексики українського політикуму. Зміни в семантиці ідеологем аналізують А. В. Капуш, Г. Б. Мінчак; про утворення нової лексики на позначення політичних реалій твердить І. В. Холявко; б) в аналізі обраних конкретних мовних одиниць, які функціонують у межах політичних текстів і виявляють там певні особливості. Наприклад, питанню функціонування метафори в сучасному українському політичному дискурсі приділяють увагу Х. П. Дацишин, І. О. Філатенко, О. М. Чадюк; особливостям перифрази присвятила роботу Г. П. Євсєєва, фразеологізмів – С. І. Равлюк тощо; г) розгляд окремих жанрів дискурсу політики, їхніх екстралінгвальних та мовних особливостей: М. О. Діденко описує жанр „політичний виступ”, Г. Л. Рябоконт з’ясовує специфіку жанру „парламентські дебати” тощо.

Однак спеціальні праці, присвячені граматичній (зокрема словотвірній) реалізації категорії оцінки в сучасному українському політичному дискурсі, на сьогодні відсутні. Між тим тексти, що обслуговують суспільно-політичне життя України, насичені словотвірними реалізаторами аксіологічних значень, й одними з найбільш яскравих репрезентантів оцінної семантики в зазначеному плані виступають прізвища політиків: *Кидалов* (Ківалов), *Семивушко* (Семиноженко), *Комуненко* (Симоненко), *Тягнирядно* (Тягнибок), *Литвинюга* (Литвин), *Блювословська* (Богословська), *Чечоткін* (Чечетов), *Чивруненко* (Червоненко) та інші. Отже, актуальність теми визначена загальною спрямованістю сучасних мовознавчих праць на дослідження формальних засобів реалізації (експлікації) категорії оцінки в сучасній українській мові, її політичному дискурсі як одному з різновидів мовної діяльності суспільства, а також відсутністю ґрунтовних праць, які висвітлюють роль саме словотвірних виразників оцінної семантики в зазначених текстах. Як зазначає О. А. Романов, „прагматична специфіка використання власного імені або антропоніма викриває рівень стосунків між учасниками політичної комунікації та рівень взаємодії... Крім того, експліцитно чи імпліцитно така специфіка використання власного імені демонструє сукупність емоційного стану суб’єкта, оцінку його переживань...” [Романов 2000: 79].

Метою нашої роботи є встановлення способів творення імен і прізвищ у текстах сучасного українського політикуму, а також з’ясування їхньої ролі в аксіологічному плані досліджуваних текстів, адже „специфіка названого виду комунікації вимагає окремого розгляду та дослідження завдяки одноцільовій направленості таких мовленнєвих актів” [Романов 2000: 87].

Аналіз матеріалу свідчить, що видозмінювання прізвища певного політика насамперед **пов’язане з негативним, пейоративним, ставленням до його носія**. Про перевагу пейоративних значень у будь-якому виді дискурсу, де наявні позитивнооцінні та негативнооцінні значення, говорять деякі вчені: “Найбільш великий простір у макрополі ОЦІНКА займає ЛСП **ПОГАНІЙ**. Воно найбільш актуальне й активне...” [Столярова 1988: 188], “...негативні конотативні поля в кількісному відношенні більш могутні, ніж позитивні поля, тому точки + і – несиметричні” [Бессонова 2002: 33], “...в мові сучасної публіцистики дедалі більшого поширення набувають експресивні слова, що надають висловленню виразності, образності, емоційної забарвленості. Стилiстично знижена лексика, яка використовується в газетних текстах,... являє собою в основному експресивну лексику **негативної оцінки**, включаючи вульгарну, лайливу лексику” [Коваленко 2003: 11]. Значне превалювання пейоративної лексики над меліоративною також є особливістю українського політичного дискурсу: “...асиметрія в бік номінацій негативнооцінного змісту – релевантна ознака аксіологічних ланцюжків, побудованих на основі понять суспільно-політичної сфери життя” [Сальнікова 2010: 217]. Що ж до досліджуваних прізвищ політиків, то, як було зауважено, вони містять суто пейоративні значення, меліоративні ж серед досліджуваного матеріалу – відсутні.

Причиною того, що ми не зафіксували жодного випадку „перекривлювання” прізвища керівника або прихильника того чи іншого політичного угруповання з позитивним значенням є те, що оцінне нашарування ідеологічно маркованого слова перебуває під впливом політичної орієнтації автора повідомлення та його комунікативних інтенцій: прибічник певної партії чи політика не буде видозмінювати значущих понять чи імен, пов’язаних із ними, натомість представників „ворожих” політичних сил він характеризуватиме вкрай негативно, уживаючи мовні засоби вираження негативної оцінки, у тому числі й словотвірні: *Дякую Ліліпутину*. Завдяки

його висловлюванням та діям московських імперіалістів український народ нарешті зрозуміє, що найстрашніший ворог України - Московія, зрозуміє, що не було в нашій історії найстрашнішої окупації, ніж московська, почне гуртуватися навколо української національної ідеї (www.pravda.com.ua/news_comments/2007/12/19/68677/p_4.htm); **Собачник** здійснює політику петля петвага, "каб малорос не бил зело умьон". У результаті з 70% писемних українців у 17-му ст., отримали 13% на початку 20-ого століття (www.pravda.com.ua/news_comments/2007/12/19/68677/p_4.htm).

Саме тому приклади нашого дослідження в основному взяті з інтернет-ресурсів (статті, форуми, обговорення тощо), оскільки друковані тексти засобів масової інформації передбачають вплив цензури, натомість "неконтрольовані" дописи в мережі Інтернет дозволяють виявити мовну активність адресантів, тенденції мовотворчості, властиві сучасній українській мові.

Лінгвісти, які цікавляться проблемами словотвору, також зазначають, що більшість сучасних мас-медіа перебувають на передньому краї політичної, ідеологічної, міжетнічної, міжконфесійної боротьби, тому їхні автори продукують переважно негативно оцінні okazіоналізми з надзвичайно високим рівнем експресивності [Стишов 2002: 72]. Такої самої думки дотримується О. М. Дорофєєва, розглядаючи види авторських прагматичних ціленастанов okazіоналізмів, зауважуючи, що особливістю okazіональної аксіологічної номінації є антропоцентричність і перевага негативних оцінок над позитивними (у співвідношенні 4:1) [Дорофєєва 2003: 7]. Словотвірні особливості okazіоналізмів теж дуже різноманітні, адже okazіональна деривація послуговується не тільки наявними в сучасній українській мові зразками (моделі, типи), але й створює й використовує свої, призначені винятково для продукування індивідуально-авторських слів, про що писала Н. О. Янко-Триницька: „Okazіоналізми мають у своєму розпорядженні цілу низку зразків і способів творення слів, властивих тільки їм, це і змушує вважати okazіональне словотворення особливою системою словотворення” [2001: 481]. Серед наявних у мові зразків можна назвати **суфіксальні деривати**, причому утворення нового слова відбувається, як правило, з порушенням законів емпіричної продуктивності, наприклад, *Анна Герман* – *Германиша*: суфікс на позначення особи жіночої статі за професією чоловіка (**-ш-**) приєднується до прізвища жінки, надаючи негативного (зневажливого) забарвлення; деривати із суфіксом **-их-** (*Германиха*, *Вітрениха*) у політичному контексті набувають негативного забарвлення, вони є okazіональними, оскільки утворюються не від прізвищ чоловіків, а від прізвищ жінок, пор. нормативне: *Терпило* – *Терпилиха*. Яскравим прикладом суфіксальних okazіональних утворень є okazіоналізм *Литвинюга* (від Володимир Литвин), де суфікс **-юг-** надає прізвищу гранично негативного звучання, бо це аугментативне утворення, пор. *вітрюга*, *козарлюга*, *псюга*. Як зазначено у „Словотворі сучасної української літературної мови”, у дериватах із наведеним суфіксом, насамперед, у назвах осіб, семантика збільшеності відсутня, але яскраво виражені осуд, зневага (*злудюга*, *катюга*) [1979: 108]. Зауважимо, однак, що йдеться про узуальні утворення – загальні назви. Номінації, утворені від власних назв (прізвищ та імен), є okazіональними. В. А. Чабаненко такі okazіональні утворення пропонує відносити до семантико-дериваційних, що виникають у результаті ненормативної з логіко-семантичного погляду афіксації узвичаєних у вжитку слів [Чабаненко 1980: 14].

Зрідка використовується **аббревіація** для творення номінацій політиків. Відзначимо, що, крім незвичності таких імен, має місце ще й тенденція до економії мовних засобів, про що див. [Бріткіова 2008: 19] та [Бріткіова 2007: 177]. Серед утворень такого типу маємо *БАБ* (Борис Абрамович Березовський), *ВВП* (Володимир Володимирович Путін), *ЮВТ* (Юлія Володимирівна Тимошенко). Перші два деривати явно провокують каламбур і мовну гру за своєю співзвучністю (баба) або тотожністю з нормативною аббревіатурою, пор. *ВВП* – *валовий внутрішній продукт*.

Крім того, при називанні осіб-політиків часто спостерігаємо **використання стилістично зниженої згрубілої або зневажливої форми імені**. Дискурс не дає помилитися при «пізнаванні» такої персони: *Сергій Тигіпко* – *Серій*, *Віктор Янукович* – *Вітьок*, *Юлія Тимошенко* – *Юлька* (варіант *Жулька* можна звести до прізвища собачки, а можна до скороченої форми англійського імені Джулія), *Рінат Ахметов* – *Рінатик*, *Володимир Литвин* – *Вольдемар*, *Наталія Вітренко* – *Натаха* та ін.

До власне okazіональних способів творення нових слів можемо віднести такі:

1. **Контамінація**¹, тобто утворення нового слова шляхом повного чи часткового накладання слів або частин слів: *Янузаров* – *Яну[кович+ А]заров*, *Янукович* – *Яну[кович]Овоч* (виділене графічно прочитання (овоч) натякає на несамостійність прийняття рішень, безвольність тощо), *Бандюкович* – *Бандю[га+Яну]кович*² (контамінація дозволяє висловити ставлення мовця до влади, яка, на його думку, нагартала багатства й обмежує свободу інших), *Ялинкович* – *Ялин[ка+Яну]кович* (утворена номінація відсилає реципієнта мовлення до події з вінком із ялинових гілок, який упав на В.Ф.Януковича під час вшанування пам'яті загиблих воєнків), *Вітянук* – *Віт[я+Янук]*, *Дурипко* – *Дури[ло+Тигі]пко*, *Кидалов* – *Кида[ти³+Ківа]лов* (згадка про дії під час виборів

¹ Тут дотримуємося широкого («родового») значення поняття за [Нелюба 2002]. Пор. також формулювання Ю.Карпенка [http://www.philosophy.ua/lib/15karpenko-doxa-5-2004.pdf], який на матеріалі прізвищ говорить про фонетичну видозміну прізвищ за зразком метатези.

² У цьому випадку А. Нелюба говорить про третій етап розвитку назви, яка стає заміником іменника і прикладки (бандюга Янукович) [Нелюба 2002: 197].

³ Жаргонізм «кидати», «кинути», тобто обманути когось.

Президента України, коли Сергія Ківалова, тоді голову Центровиборчкому, було звинувачено у перекручуванні даних виборів), *Брежалов* – *Брежа[ти+Ківа]лов*, *Хазаров* – *Ха[зари+А]заров* (натяк на насильницько-силову (як у хазар⁴) економічну політику Прем'єр-міністра Миколи Азарова), *КуЧмо* – *Ку[чма+Чмо⁵]*, *Комуненко* – *Кому[ніст+Симо]ненко*, *Тягнибас* – *Тягни[бок+бас]*, *Тягни[бок+Шкіль]* (у цьому випадку okazіоналізм, називаючи конкретну людину, набуває додаткового значення „представник праворадикальних політичних сил»), *Газюля* – *[Газ+Юля]*, *тигрЮля* – *[тигр+Юля]*, *Вужченко* – *[Вуж+Ющ]енко* (натяк на здатність лавірувати між супротивниками, викручуватися з неприємних ситуацій, звиватися, змінюючи думку), *Бреховшек* – *Брех[ати+Піх]овшек*, *Брехман* – *Брех[ати+Гер]ман*, *Заварич* – *За[варювати (кашу)+З]варич*, *Узварич* – *У[звар+Зварич]*, *Курвалевська* – *[Курва+Коро]левська*, *Пудрич* – *Пуд[рити (мізки)+Шуф]рич*, *Мудрич* – *Муд[рукати+Шуф]рич* (хоч новотвір можна пояснити й іншою основою: *Мудрич* – *Муд[ак+Шуф]рич*), *Ліліпутін* – *Лілі[пут+Путін]* (яскраво відчувається натяк на малий зріст російського прем'єр-міністра), *Медведєв* – *Медвє[дєв+Путін]*. Для підкреслення, увиразнення вставки, її кращого сприйняття використовуються різні шрифти, підкреслення, виділення. Часто таким чином порушуються правила графічного оформлення слів, так звана графодеривація (наприклад, з'являється велика буква чи група букв посередині слова). Таким чином, під поняттям контамінації розуміємо кілька типів поєднання слів: а) при поєднанні слово утворюють перша частина першого слова і кінцева частина другого; б) друге слово накладається без змін на кінцеву частину першого або перше – на початкову частину другого; в) зливаються без змін два слова, утворюючи одиницю, значення якої ширше за значення слів-компонентів, тобто відносимо до таких утворень і каламбури, і власне контамінацію, і міжслівне накладання, які поєднуються із графічними засобами оформлення дериватів.

2. **Прочитання слова навпаки:** *Янукович* – *Чивокуня*. Частотна номінація в Інтернет-форумах. Така звукова комбінація, по-перше, викликає асоціативне уявлення про якогось несправжнього мультиплікаційного героя, а по-друге, сполука **-ун(я)** співзвучна із суфіксом **-ун(я)**, утворення з яким мають виразне значення пестливості, проте мотивуються переважно назвами людей за родинними відношеннями. Нове утворення, оскільки не має зв'язку з родинними назвами, набуває зневажливого звучання.

3. **Усичення** часто використовують при творенні okazіональних імен, оскільки воно дає змогу зберегти звуковий образ первісного імені, дозволяє висловити, як правило, зневажливе ставлення до названої особи й економить зусилля мовця. До таких дериватів відносимо: *Ян*, *Янук* (Янукович), *Ющ* (Ющенко), *Містер Пу* (Путін), *Леді Ю* (Юлія Тимошенко), *Турчин* (Турчинов) та ін.

4. **Асоціативне творення.** Один із найцікавіших способів утворення каламбурних власних імен осіб (особових імен, по батькові та прізвищ), оскільки відкриває простір для фантазії мовців, дає можливість позмагатися в гостроті розуму й продукує оригінальні слова, що вимагають від реципієнта певного рівня обізнаності з об'єктом номінування та кмітливості. До таких новотворів відносимо: *Юда Морозов*, *Ганна Геббельсівна*. Перше утворення є назвою Олександра Мороза, політична зрада якого (перейшов на бік регіоналів) під час формування коаліції у липні 2006 року відсилає нас до образів Павлика Морозова (доніс владі на батька під час розкуркулення), а також до узагальненого образу християнського зрадника – Юди, поєднаних з метою підсилення враження в одній номінації. Утворення назви *Ганна Геббельсівна* пов'язане, напевно, із таким асоціативним ланцюжком: *Герман* → *германський* → *німецький* → *фашистський* → *фашист* → *Геббельс* → вона: *Геббельсівна*. Асоціація, відповідно, викликає негативне ставлення до особи. До подібних утворень можемо віднести й варіанти назв на прізвище політика Семиноженка: *Семипупенко*, *Семилапенко*, *Семивушко*, кожний із яких додає певні асоціації – загребущий (*сім лап*), усе чує (*сім вух*), незнищений (*сім пупів (життів)*).

Проаналізовані способи творення нових номінацій осіб у сучасному українському політичному дискурсі зазвичай орієнтовані на гру зі словом, порушення правил словотворення чи логіки творення прийнятих імен і прізвищ [Карпіловська 2004, 2005]. Як зауважує В. Г. Костомаров, „у моді ... стиль „гранж” – бажання пофрондувати, зоригінальничати, яким-небудь чином „переставити меблі”, щоб змінити набридле облаштування, просто навіть похуліганити [Костомаров 1999: 41].

Таким чином, утворення від власних імен рідко звучать нейтрально. Вони завжди оцінно «насичені» ставленням до позначуваного імені. Причому, оцінки можуть бути різними й залежать від того, хто створює слова – прихильники чи супротивники іменованого. Але в більшості своїй оцінки все-таки негативні, часто з іронічним підтекстом, навіть з насмішкою. Ця словотворчість допомагає зруйнувати відомі стереотипи в житті, поведінці, у поглядах на політичні події часу, допомагає виразити емоційну оцінку того, що відбувається. Okazіоналізми, як правило, злободенні, гострі, часом злі й відверті [Валгіна 2001: 153]. Похідні від імен та прізвищ політиків у сучасному українському політичному дискурсі творяться шляхом контамінації, прочитання слова навпаки, усичення та асоціативного творення. Подальшу перспективу дослідження бачимо в аналізі назв неосіб у політичному дискурсі, утворених від антропонімів, на зразок: *Кучмостан*, *кучмо людомор*, *янучари*, *хазаровщина* тощо.

⁴ Одне з тлумачень назви «хазари» має відношення до тюркського дієслова зі значенням «гнобити», «утискати».

⁵ Російська аббревіатура «человек, мешающий обществу».

Література

- Бессонова 2002: Бессонова, О. Л. Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивно-гендерні аспекти [Текст] / О. Л. Бессонова. – Донецьк : ДонНУ, 2002. – 362 с.
- Брітікова 2008: Брітікова, К. Абревіація як спосіб творення нових назв осіб [Текст] / К. Брітікова // Донецький вісник НТШ. Т.22. Мовознавство. – Донецьк: Український культурологічний центр, Східний видавничий дім, 2008. – С. 14-21.
- Брітікова 2007: Брітікова, К. В. Узуальне та оказіональне в інноваціях сучасної української мови: тенденції оновлення лексико-словотвірної категорії назв особи [Текст]: дис. канд. філол. наук: спец.: 10.02.01 «Українська мова» / К. В. Брітікова. – Донецьк, 2007. – 305 с.
- Валгина 2001: Валгина, Н. С. Активные процессы в современном русском языке [Текст] / Н. С. Валгина : [учебное пособие для студентов вузов]. – М. : Логос, 2001. – 304 с.
- Дорофеева 2003: Дорофеева, О. М. Оказіональне слово в сучасній російськомовній газетно-журнальній комунікації (комунікативно-прагматичний та соціокогнітивний аспекти) [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. філол. наук : 10.02.02 «Російська мова» / О. М. Дорофеева. – К., 2003. – 20 с.
- Карпенко 2004: Карпенко, Ю. Іменування людини як об'єкт і засіб гумору [Електронний ресурс] / Ю. Карпенко. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/lib/15karpenko-doxa-5-2004.pdf>
- Карпіловська 2004: Карпіловська, Є. А. Ігрова стихія в сучасній українській мовотворчості [Текст] / Є. А. Карпіловська // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – Вип. 12. – С. 244-247.
- Карпіловська 2005: Карпіловська, Є. А. Неузуальне словотворення: правила «гри без правил» [Текст] / Є. А. Карпіловська // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія. – 2005. – Том 8. – № 1. – С. 106-117.
- Коваленко 2003: Коваленко, Б. О. Стилістично знижена лексика в мові сучасної української публіцистики [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 // Б. О. Коваленко. – Ін-т мовознавства ім. О. О.Потебні. – К., 2003. – 19 с.
- Костомаров 1999: Костомаров, В. Г. Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа [Текст] / В. Г. Костомаров. – СПб : Златоуст, 1999. – 319.
- Нелюба 2002: Нелюба, А. Словотвірна контамінація як вияв принципу економії [Текст] / А. Нелюба // Збірник Харківського історико-філологічного товариства (Нова серія). – Т. 9. – Х., 2002. – С. 183-199.
- Попова 2004: Попова, Н. М. Сучасний іспаномовний суспільно-політичний дискурс: лінгвопрагматичний аспект [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. філол. наук : 10.02.05 / Н. М. Попова. – Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 20 с.
- Романов 2000: Романов, А. А., Романова Е. Г., Воеводкин Н. Ю. Имя собственное в политике: Язык власти и власть языка [Текст] / А. А. Романов, Е. Г. Романова, Н. Ю. Воеводкин. – М. : Лилия ЛТД, 2000. – 112 с.
- Сальнікова (Куценко) 2010: Сальнікова (Куценко), В. Закономірності градування аксіологічних значень сучасного українського політичного дискурсу [Текст] / В. Сальнікова (Куценко) // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2010. – Вип. 21. – С. 213-218.
- Словотвір сучасної української літературної мови [Текст] / [за ред. І. І. Ковалика]. – К. : Наукова думка, 1979. – 406 с.
- Стишов 2002: Стишов, О. Оказіоналізми у мові сучасних мас-медіа [Текст] / О. Стишов // Культура слова. – 2002. – № 59. – С. 72-76.
- Столярова 1988: Столярова, Э. А. Лексико-семантическое поле оценки в разговорной речи [Текст] / Э. А. Столярова // Словарные категории. – М. : Наука, 1988. – С. 186-191.
- Чабаненко 1980: Чабаненко, В. А. Норми словотворення і мовна експресія [Текст] / В. А. Чабаненко // Мовознавство. – 1980. – № 2. – С. 13-20.
- Янко-Триницкая 2001: Янко-Триницкая, Н. А. Оказіональное словообразование [Текст] / Н. А. Янко-Триницкая // Янко-Триницкая Н.А. Словообразование в современном русском языке. – М. : Индрик, 2001. – С. 462-482.

Статья посвящена особенностям образования имен и фамилий в современном украинском политическом дискурсе. Доказано, что аксиологическая функция словообразовательных средств в современном политическом дискурсе состоит в придании тексту негативнооценочных коннотаций.

Ключевые слова: лексикон, окказионализм, оценочное значение слова, политический дискурс, текст.

The article is devoted to the formation peculiarities of names and surnames in the modern Ukrainian political discourse. It is proved that the axiological function of word-formation means in the modern political discourse consists in giving connotations with negative meaning to the text.

Keywords: vocabulary, occasional word, valued meaning, political discourse, text.

Надійшла до редакції 24 вересня 2010 року.